

Norges svar på Fugs anno 1980

Materialtrettthet: The Aller Værste!

Den Gode Hensikt DGH 101

Av Kirsch

Med en glimrende singel og en interessant EP på samvittigheten må TAV! finne seg i at det er atskillig forventning knyttet til deres første LP. Bandet har sørget for presentasjon både i Videoteket og hos John Peel i BBC, i tillegg til en bred presseomtale. Etter dette er det klart at de blir vurdert som potensielt originale nyskapere, sensasjonelle nyfødte stjerner og profesjonister. Egentlig er dette urettferdig. Utgangspunktet er jo helt annerledes enn for dem som stiller med et digert plateselskap i ryggen. TAV! har operert med et lavprisbudsjett, spilt inn i et lavprisstudio, benyttet egen distribusjon og eget plateselskap, og produsert sjøl. Noen virkninger må dette få, men stort sett har de greid prøven – de tåler å bli vurdert som profesjonister.

Likevel må det straks slås fast: Denne plata er ingen sensasjon. Men egenartet er den, og dermed er vel mye av (den gode) hensikten oppnådd. Det første som slo meg med den var hvor jevn den virket. Da mener jeg ikke jevnt god eller jevnt dårlig, men snarere: Lik seg sjøl. Til å begynne med hadde jeg følelsen av å kunne sette ned stifen hvor som helst og være inne i samme komposisjon. Så likt virket lydbildet, melodiføring, harmonier og musikalske virkemidler. Etterhvert har jeg jo oppdaget at mange av sporene er ganske ulike hverandre, og at de først og fremst varierer en god del i kvalitet. Likevel er det ikke tvil om at førsteinntrykket var riktig. Gitarlyden er stort sett den samme hele plata gjennom. Her brukes ingen merkelige pedaler eller forvrengere, og Farfisa-orgel er og blir Farfisa-orgel. Dette er ingen negativ kritikk. TAV! har så utvilsomt tilført plata personlighet og det ettertraktede "egne sound" på denne måten. Samtidig gjør det plata mer krevende – jeg skulle tro at enhver blir nokså skutt av å høre hele produktet gjennom i ett. Plukk heller ut godbitene én for én og tygg på dem en stund før du går løs på neste. Enkelte av låtene er det nemlig vanskelig å la være å få på hjernen.

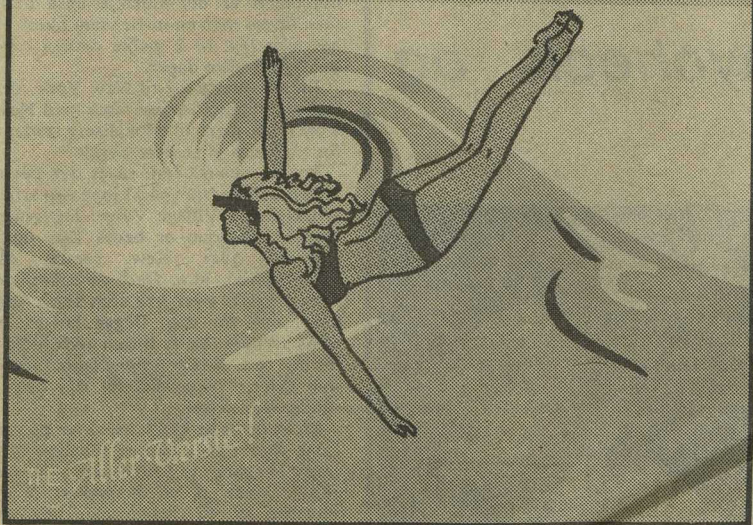
Hva slags musikk spiller så TAV!? Det er lettest å plassere den som ska. Nå vil sikkert en del forståelsegpare med rette kunne plukke ut biter og fortelle oss at "dette er da ikke ska!". Noe ska er det likevel nesten i hver eneste låt, så karakteristikken er god nok på helheten. Det utvannede begrepet *rock* er derimot ubrukkelig i denne sammenhengen. Presiserer man det til å omfatte FUGS har man kommet atskillig nærmere. Til tross for at budskapet er et annet i 1980, kan sammenligningen forsvares, også med Lou Reed og The Velvet Underground. Flere av låtene har dessuten passasjer som minner nokså mye om de Varese-inspirerte sekvensene på Zappas *Uncle Meat*.

Sikkert er det ihvertfall at TAV! ikke har laget noen typisk dansep-late, og det kan en bare beklage når en vet hvilken røre bandet kan

lage på gulvet. Sjøl om det er smått med taktskifter, er mange av låtene så oppstykket med brekk og overganger at det går på bekostning av det verdifulle, jevne drevet. Hensikten har vært å få fram meningsinnholdet i tekstene, men det kan virke mot denne når bandet stopper helt opp for å la sangeren brøle ut sine spissformuleringer. Musikken svinger ikke, den dunker og hamrer, og faren for å virke pretensiøs er så avgjort til stede. Stort sett holder TAV! balansen på kanten av diletanteriets avgrunn, men i "Menneskelig sviikt" er de farlig nær ved å falle.

Noen humørfylt LP er dette ikke. Musikken er ofte dyster og truende skummel, og sangen går flere steder over i tungstemte talekor. Mye er holdt i samme tempo, påtrengende, engasjert og aldri likegyldig. Jeg skulle likevel ønske at det hadde vært viet litt mer til avslappet dub. At bandet behersker den stilen, viser de f.eks. i en sekvens i "Må ha deg". I stedet er mange av låtene mollstemte og alvorlige, og det hagler med flerrende atonale eller dissonante gitarakkorder. TAV! bruker mye halvtoner i melodiføring og refrenggriff, med vekslende hell. I sporene "De Invalide", "Hekt" og "Discodrøv" har de virkelig lyktes med fengende melodilinjier, mens f.eks. "Dødelige krefter" og "Oppvekst" er mindre heldige. På noen av låtene er det lagt på trombone eller kornetttriff, og f.eks. på "Discodrøv" har dette gitt en latinsk/spansk effekt som gjør seg. Jeg har nevnt gitarspillet, som er så godt som kjemisk fritt for lange fraseringer og løp. Et annet kjennetegn ved bandet er det spisse Farfisa-orget. Som regel fletter det seg funksjonelt inn, men av og til kommer det i veien for grunnstammen i melodien og for framføringen av teksten. "For dem betyr det lite" er eksempler på dette. Trommingen er et kapittel for seg. Om den er god eller dårlig i faglig forstand er uten betydning. Den veksler mellom maskinmessig dæljing og forsiktig

MATERIAL TRETTHET

pirking, og det brukes mye tam-tam. Egentlig er TAV's særegne stil helt avhengig av akkurat denne type trommemarkering, og den bidrar til å gi det hele et preg av teatermusikk i Weil-tradisjonen. Bruken av konkret lyd en del steder (glimrende i tittelsporet) forsterker inntrykket av teater.

Derimot er jeg ikke villig til å sammenligne tekstene med Brecht. Jeg er i det hele tatt lite villig til å karakterisere dem, diktanalyse ligger ikke for meg. Dessuten slår det meg hvor forskjellige tekstene virker på papiret i forhold til på plata, uten at jeg kan si hvor de fungerer best. Jeg siterer heller:

**Det sies at nye tider er i emning
jeg trues med å bli en overlevning
Får ikke smøring på systemet
men jeg skjønner problemet
motene forteller meg hva jeg bør
like**

i døgnfluenes tusenårsrike

Valget av sitat er ikke ment som en dulgt hentydning til platas generelle karakter, men gjort for å illustrere at TAV! ønsker å være meningsfylte, og å bli tatt alvorlig. Det er sinte, unge menn, dette her, og de har atskillig på hjertet hva angår autoriteter, krig og elendighet, ungdom og samfunnshøva ellers. I *den* grad er de ivrige etter å få dette ut, at de har likt et tykt hefte med tekster, tegneserier, biler og kryssord som vedlegg. Slikt virker jo også pretensiosøst, da, men på enkelte låter kan det være nødvendig å supplere den noe overlessa og gutturale framføringen, med det skrevne ord. Forresten, det er ikke slik å forstå at lyden på plata er grøtete og utydelig. Stort sett er den klar og kraftig, med et trykk på bass og trommer som vil knalle godt sjøl i det spinklest anlegg.

Til slutt: Jeg unner TAV! å nå bredt ut med dette foreløpige høydepunkt i norsk alternativ musikkbevegelse. Likevel er det på det rene at *Materialtrettthet* ikke er musikk for alle og enhver, og den bygger nok ytterligere opp om TAV! som et utpreget kult-band. Lykke til med meninger og reaksjoner av de forskjellige slag!